

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

LIFE radionica

„Podrška u pripremi LIFE projektnog prijedloga“

Najčešće greške i primjeri dobre prakse

Zagreb, 28. srpnja 2017.

Proces prijave i evaluacije

Postupak ocjenjivanja projekata

Faza dodjele bodova

Kriteriji za potprogram Okoliš	Min	Max
1. Tehnička usklađenost i kvaliteta	10	20
2. Financijska usklađenost i kvaliteta	10	20
3. EU dodana vrijednost: Doprinos posebnim ciljevima prioritetnih područja LIFE potprograma za okoliš	10	20
4. Doprinos prioritetnim temama	-	10
5. EU dodana vrijednost: Ostvarivanje višestrukih ciljeva, sinergije i integracija	7	15
6. EU dodana vrijednost: Mogućnost primjene na drugim područjima i prenosivost	5	10
7. EU dodana vrijednost: Transnacionalnost, zelena javna nabava i usvajanje rezultata drugih programa	-	5
UKUPNI BODOVI	55	100

Faza dodjele bodova

Kriteriji za potprogram Klimatske aktivnosti	Min	Max
1. Tehnička usklađenost i kvaliteta	10	20
2. Financijska usklađenost i kvaliteta	10	20
3. EU dodana vrijednost: Doprinos povećanoj otpornosti na klimatske promjene i smanjenju emisija stakleničkih plinova	7	15
4. EU dodana vrijednost: Doprinos specifičnim ciljevima prioritetnog područja LIFE potprograma za klimatske aktivnosti	7	15
5. EU dodana vrijednost: Ostvarivanje višestrukih ciljeva, sinergije i integracija	7	15
6. EU dodana vrijednost: Mogućnost primjene na drugim područjima i prenosivost	5	10
7. EU dodana vrijednost: Transnacionalnost, zelena javna nabava i usvajanje rezultata drugih programa	-	5
UKUPNI BODOVI	55	100

EU dodana vrijednost

- ✓ Donosi 60% bodova
- ✓ Podrazumijeva dugoročnost, prenosivost i primjenjivost projektnih aktivnosti i rezultata

OKOLIŠ

- ✓ Ciljevi prioritetnih područja (čl. 10. -12. LIFE Uredbe)
- ✓ Tematski prioriteti za Okoliš i Prirodu i bioraznolikost

KLIMA

- ✓ Ciljevi prioritetnih područja (čl. 14. – 16. LIFE Uredba)

Obrasci B1 i B3

Tip projekta, EU dodana vrijednost i socioekonomski učinci (B3)

B3 - EU ADDED VALUE AND SOCIO-ECONOMIC EFFECTS

Best practice character	Demonstration character of the project	Pilot	EU added value	Replicability and transferability	Socio-Economic Effects	Efforts for reducing the project's "Carbon footprint"
-------------------------	--	-------	----------------	-----------------------------------	------------------------	---

Best practice character of the project:

Text editor toolbar with buttons for bold, italic, underline, etc.

Maximum characters: 0 / 10000

- ✓ *Best practice*
- ✓ *Demonstration*
- ✓ *Pilot*
- ✓ *EU added value*
- ✓ *Replicability and transferability*
- ✓ *Socio-economic effects*
- ✓ *Efforts for reducing the project's „Carbon footprint”*

Max. 10000
znakova SVAKI!

B3 - EU ADDED VALUE AND SOCIO-ECONOMIC EFFECTS

EU added value	Replicability and transferability	Socio-economic effects and carbon footprint
----------------	-----------------------------------	---

*EU added value of the project and its actions:

Text editor toolbar with buttons for bold, italic, underline, etc.

Maximum characters: 0 / 10000

Tip projekta

- ✓ Definiran u Smjernicama za prijavitelje
- ✓ Pojedine aktivnosti mogu imati zaseban karakter (npr. demo. projekt s aktivnostima najbolje prakse)
- ✓ Potrebno jasno istaknuti zbog čega je projekt najbolje prakse ili demonstracijski te povezati s aktivnostima
- ✓ Pilot projekti – obrazložiti da tehnologija/metoda nije nigdje bila primjenjivana/testirana

Obrazac B3

EU dodana vrijednost

- ✓ Doprinos EU zakonodavstvu i politikama
- ✓ *Višestruki ciljevi (multipurpose)*: identificirati kojim problemima i na koji način projektne aktivnosti doprinose
- ✓ Sinergija: pojasniti koje aktivnosti/metode i na koji način doprinose usklađivanju različitih politika EU-a
- ✓ Integracija: provođenje mjera/inovativnih rješenja i njihova dugoročnost te integracija u zakone/politike

Obrazac B3

LIFE AgriClimateChange – primjer sinergije

	Name	GHGE potential	Target	Farming system concerned	Implementation costs	Other environmental synergies	Main CAP option	Difficulty for farmers	Monitoring feasibility
Agronomic measures	Nitrogen balance	High	<50 kg N/ha	All, except, greenhouse, housed animals	Neutral / negative	ND, WFD, NEC, HD	CC	Easy	High
	Introduction of leguminous on arable land	Medium	>10% in cereals & >40% for temporary grassland	Arable land	Low / neutral	ND, WFD, HD & BD	Greening: crop diversification & EFA	Medium	Easy
	Conservation Agriculture	High	20% of the cropland	Cropland	Low / medium	Soil, WFD, HD	Greening Equivalency	High	High
	Cover crops	High	100% of the cropland Permanent crops	Cropland and permanent crops	Low / medium	ND, WFD, Soil, HD, Pesticides	CC in NVZs	Medium / high	High
Livestock measures	Manure storage	Low -	Cover slurry pit	Livestock, especially pigs & cattle	Medium / high	NEC	Cross-Compliance	Easy	Easy
	Manure spreading	Low	Liquid manure	Livestock, especially pigs & cattle	Low	NEC	Cross-Compliance	Easy	Easy
	Biogas	High +	Manure	Livestock	Medium / high	NEC	Investment	High	Easy
Energy measures	Biomass	Low	Fuel substitution	Farms with heat needs	Medium	20/20/20, HD	Investment, AEM	Medium	Easy
	Photovoltaic	Medium	On farm roofs	All farms	Medium / High	20/20/20	Investment	Easy	Easy
	Fuel reduction	Medium	10% fuel reduction	All farms	Low	20/20/20	INF, AS	Easy	Easy
	Electricity reduction	Low	5 to 30% electricity reduction	Dairy, cold rooms, irrigation, processing	Low	20/20/20	Investment	Easy	Medium
AEM	Low carbon AEM	High	Maintain and encourage farms with low level of GHG emissions	All farms over 20 ha of UAA	Low	All	Agri-Environment Climate	Easy	Easy

EU dodana vrijednost

- ✓ Transnacionalnost: pojasniti nužnost, uloge i odgovornosti transnacionalnih partnera
- ✓ Primjena rezultata iz drugih EU projekata (Obzor 2020, FP7) - koji projekti, zašto i na koji način
- ✓ Zelena javna nabava: na koji točno način će se provoditi ZJN
 - Zelena javna nabava:
<http://sprjecavanjeotpada.azo.hr/page.htm?id=69>

Obrazac B3

Replicability & transferability

- ✓ Obrazložiti na koji način će se doprinijeti prenosivosti i primjenjivosti (*replicability & transferability*) projektnih aktivnosti i rezultata (npr. strategijom, planom, setom aktivnosti)
- ✓ Ako je primjenjivo, uloga određenih partnera za prenosivost i primjenjivost
- ✓ Navesti isporučive proizvode (*deliverables*) koji doprinose prenosivosti i primjenjivosti

Obrazac B3

Socio-ekonomski značaj projekta

- ✓ Pojasniti načine koji doprinose osnaživanju društvenog i ekonomskog kapitala zasebno
- ✓ LIFE Priroda i bioraznolikost: na koji način konkretne mjere očuvanja doprinose funkcioniranju ekosustava i njegovih usluga iz prirodne i društvene perspektive

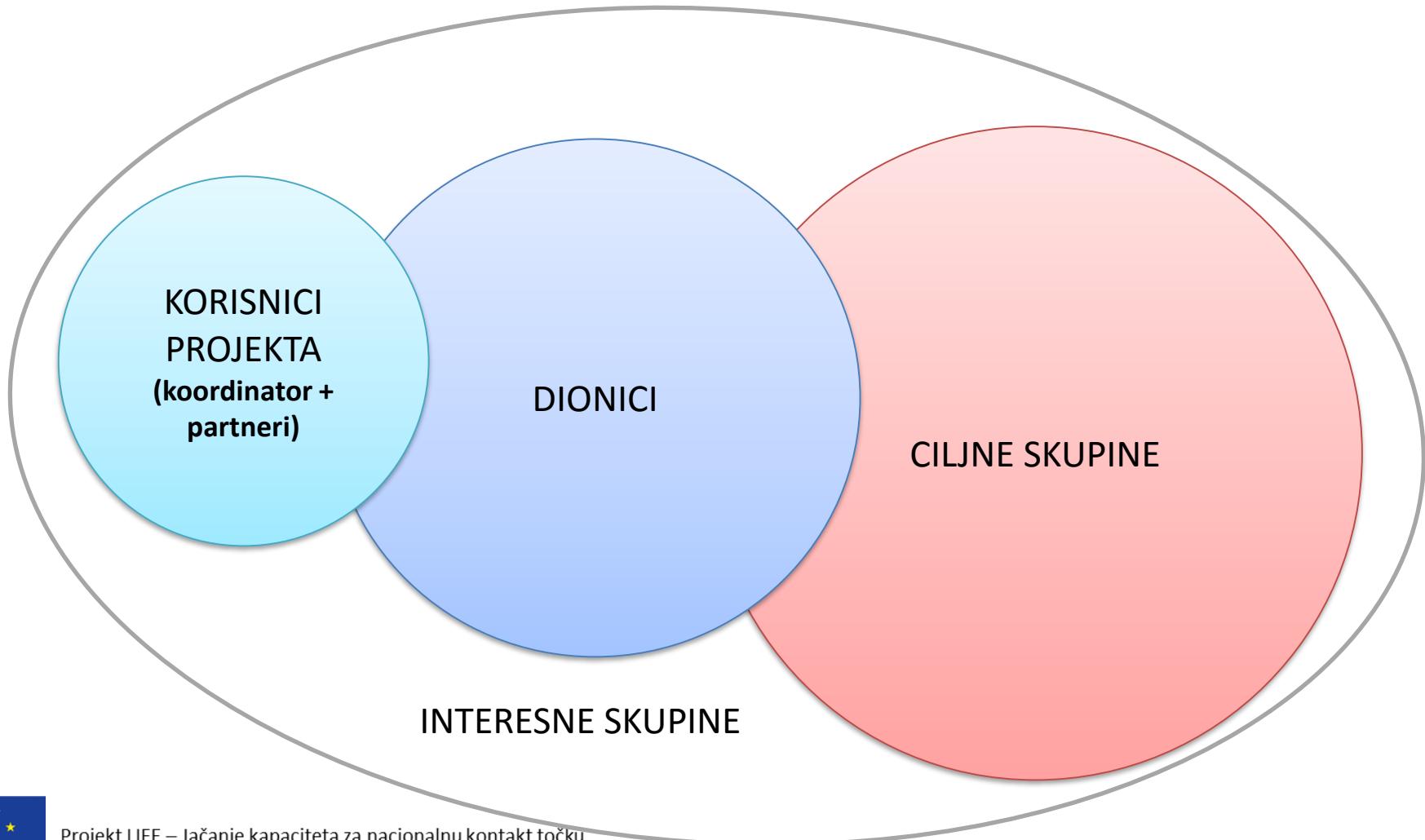
Obrazac B3

Smanjenje ugljičnog otiska projekta

- ✓ Jasno naznačiti na koji način će se smanjiti ugljični otisak aktivnosti
- ✓ Na primjer:
 - Odabirom komunikacije
 - Prijevoz
 - Upotrebom recikliranih materijala
 - Izbjegavanje prekomjernog ispisa
 - Smanjenom potrošnjom energije na radnim mjestima

Obrazac B3

Analiza svih aktera u LIFE projektu

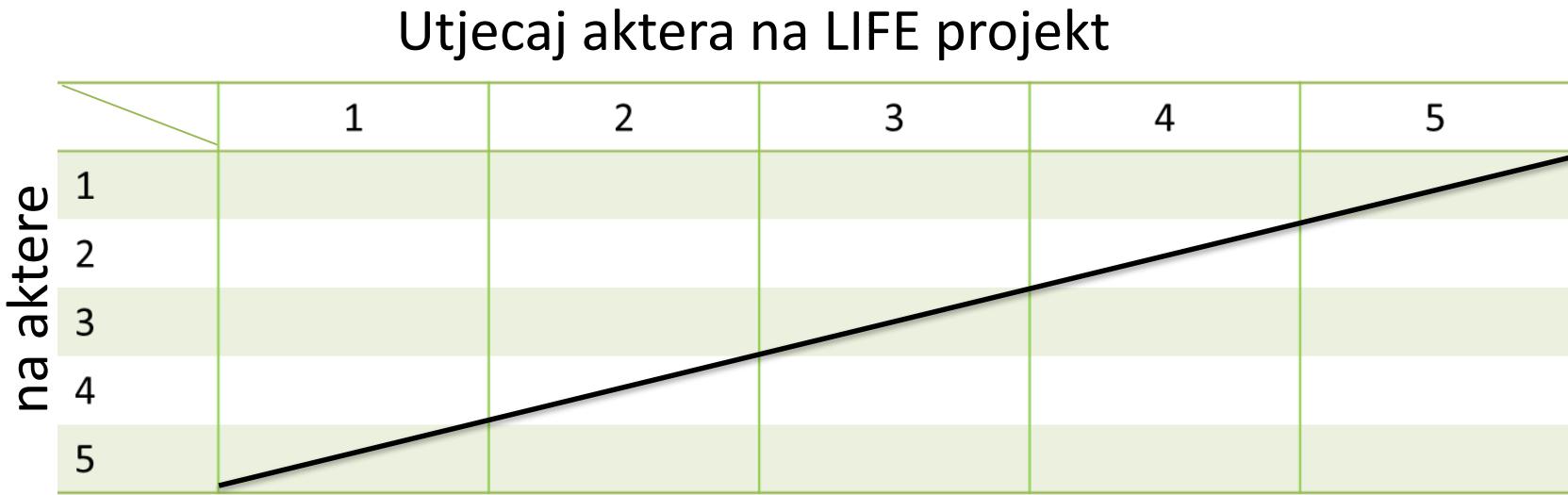

LIFE terminologija ≠ terminologija drugih EU programa

	Glavni nositelj projekta	Doprinosi finansijski	Doprinosi tehničkoj provedbi projekta	Važan za uspješnu provedbu projekta
Koordinator	✓	✓	✓	✓
Partner	-	✓	✓	✓
Dionik	-	-	✓	✓
Ciljna skupina	-	-	-	✓
Sufinancijer	-	✓	-	-

Analiza svih aktera

Utjecaj LIFE projekta
na aktere

* 1 – najmanji utjecaj; 5 – najveći utjecaj

Svrstati sve interesne skupine prema:

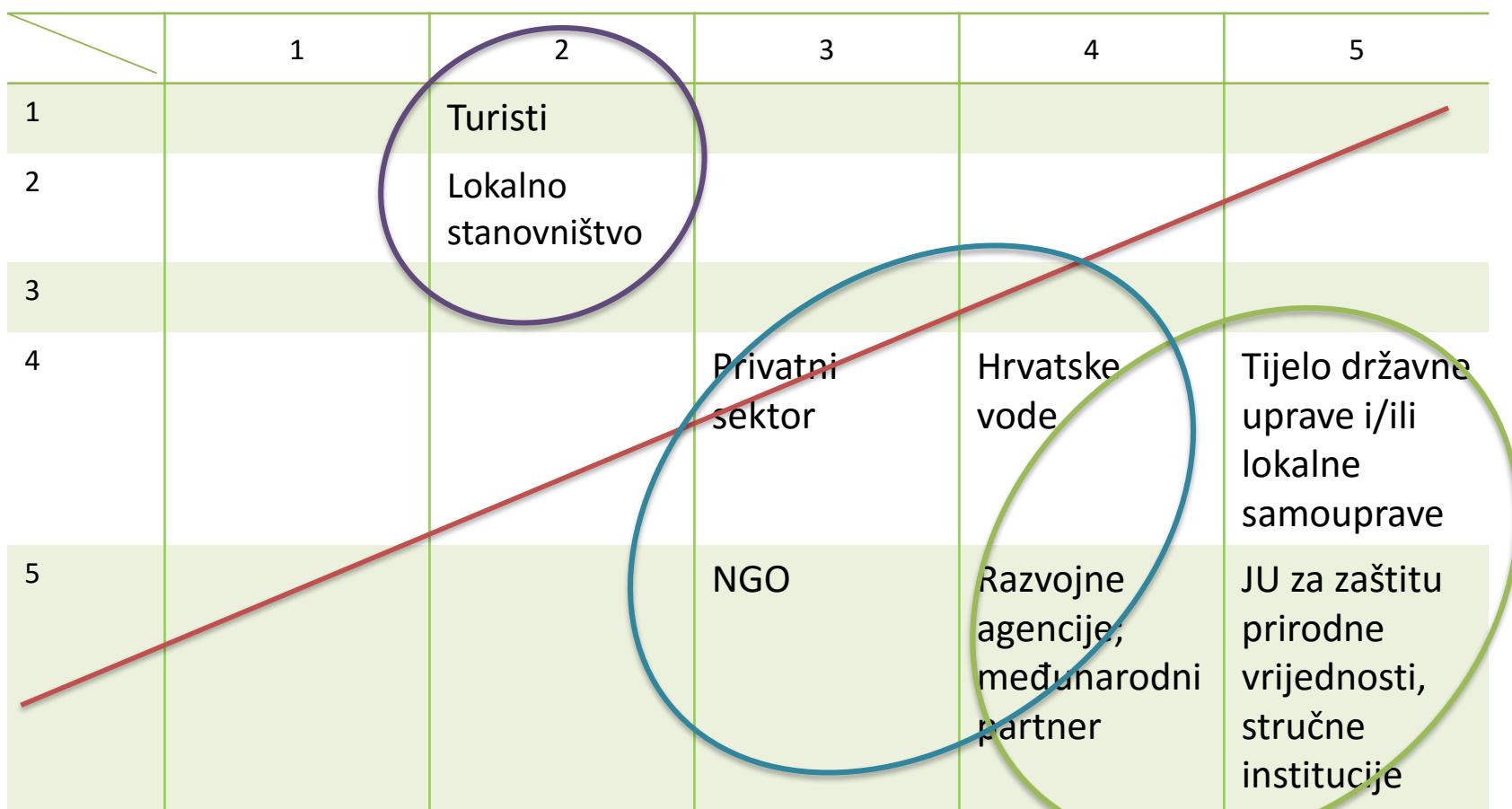
- Prednostima/iskustvima aktera
- Mogućim rizicima vezanim za aktera
- Interes aktera za projekt
- Mogućim sukobima s drugim akterima
- Potencijal aktera za doprinos u različitim područjima → *replicability, transferability, policy uptake, risk management*

Analiza svih aktera - primjer

Utjecaj LIFE projekta na aktere

Utjecaj aktera na LIFE projekt

- Koordinator i partneri
- Partneri i dionici
- Ciljne skupine

Dobre prakse

Primjerena **identifikacija dionika** sadrži:

- ✓ Opis dionika
- ✓ Zašto su važni određeni dionici, koja je njihova uloga i zato su važni za projekt
- ✓ Pismo podrške

Obrazac B4 + opis aktivnosti

Dobre prakse

Primjerena identifikacija **ciljnih skupina** sadrži:

- ✓ Jasan opis ciljanih skupina
- ✓ Njihova važnost za projekt
- ✓ Stav ciljane skupine prema ciljevima projekta
- ✓ Dokaz o prijašnjem širenju informacija o temi (npr. odaziv/interes ciljane skupine za događanje)
- ✓ Analiza spremnost ciljane skupine za suradnju (npr. putem ankete)

U slučaju više država, podijeliti dionike/ciljne skupine prema istima!

Obrazac B4

Predviđanje potencijalnih rizika i prepreka pri provedbi projekta

- ✓ Realistično predvidjeti potencijalne prepreke i kašnjenja u realizaciji projektnih aktivnosti
- ✓ Navesti točne uzroke, posljedice i potencijalno rješenje, sistematično (npr., prema aktivnosti)
- ✓ Rizici koji ulaze pod *force majeure* ne treba spominjati
- ✓ Samo nizanje rizika/prepreka nije dovoljno
- ✓ Potencijalna kašnjenja -> uzeti u obzir pri planiranju trajanja aktivnosti

Obrazac B5

Predviđanje potencijalnih rizika i prepreka pri provedbi projekta

✓ Primjer razrade rizika:

RIZIK <i>Navedite identificirani rizik</i>	VJEROJATNOST POJAVLJIVANJA <i>Koja je vjerojatnost pojavljivanja rizika (procijeniti)?</i>	UTJECAJ <i>Koliki je utjecaj na projekt (npr. kroz ocjenu od 1 do 5)?</i>	STRATEGIJA RJEŠAVANJA <i>Potencijalne aktivnosti za sprječavanje ili otklanjanje rizika</i>

Predviđanje potencijalnih rizika i prepreka pri provedbi projekta

- ✓ Primjer razrade rizika:

VELIKA VJEROJATNOST POJAVLJIVANJA		
MALA VJEROJATNOST POJAVLJIVANJA		
NIZAK RELATIVNI UTJECAJ		VELIK RELATIVNI UTJECAJ

After-LIFE plan

- ✓ Odrediti koje aktivnosti je potrebno nastaviti nakon završetka projekta
- ✓ Navesti točno tko, kako (metoda i financiranje) i gdje će se identificirane aktivnosti provoditi nakon završetka projekta
- ✓ Objasniti u kojem opsegu će se projektni rezultati i iskustva nakon završetka projekta nastaviti aktivno širiti prema potencijalno zainteresiranim osobama/organizacijama

Obrazac B6

After-LIFE plan

- ✓ Navesti tko, kako i kada će nakon projekta preuzeti kupljenu opremu
- ✓ U području Prirode i bioraznolikosti:
 - Objasniti kako se planira osigurati dugoročnost konkretnih mjera očuvanja
 - Objasniti status očuvanja vrste/staništa obuhvaćeno projektom te očekivani status nakon završetka projekta
 - Navesti relevantne zakone i propisa

Obrazac B6

Dugoročna održivost – sustainability (B6)

B6 - CONTINUATION / VALORISATION OF THE PROJECT'S RESULTS AFTER THE END OF THE PROJECT

Question 1 Question 2 Question 3 Question 4

* Which actions will have to be carried out or continued after the end of the project?

Maximum characters: 0 / 5000

1. Which actions will have to be carried out or continued after the end of the project?
2. How will this be achieved? What resources will be necessary to carry out these actions? To what extent will the results and lessons of the project be actively disseminated after the end of the project to those persons and/or organisations that could best make use of them (please identify these persons/organisations)?
3. How will the long-term sustainability of the project's concrete actions be assured?
4. Protection status under National/local law of sites/species/habitats targeted (if relevant)?

Max. 5000
znakova
SVAKI!

Sažetak (B1)

Bitan i za EU dodanu
vrijednost!

B1 - SUMMARY DESCRIPTION OF THE PROJECT (in English)

Project objectives Actions and means involved Expected results Climate Project topic(s)

*Project objectives:

Maximum characters: 0 / 2500

- ✓ *Project objectives*
- ✓ *Actions and means involved*
- ✓ *Expected results (outputs and quantified achievements)*
- ✓ *Climate*
- ✓ *Project topics (Maximum 2 topics)*

Max. 2500
znakova za
SVAKO!

B1 - SUMMARY DESCRIPTION OF THE PROJECT (in English)

Project objectives Expected results Actions and means involved EU policy priorities Biodiversity

*Project objectives:

Za GIE & GIC!

Maximum characters: 0 / 2500

Općenite značajke projekta (B2)

B2 - GENERAL CHARACTER OF THE PROJECT

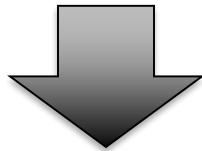
Climate problem targeted State of the art and innovative aspects of the project

* Climate problem targeted and, if applicable, other environmental benefits:

Maximum characters: 0 / 10000

Text area with rich text editor toolbar.

- ✓ Climate/Environmental problem targeted
- ✓ State of the art and innovative aspect of the project

✓ Max. 10 000 znakova
SVAKI!

Općenite značajke projekta (B2a,b,c,d)

LIFE Nature & biodiversity

Proposals / LIFE Test NAT / Technical Forms / B2a

Proposal status: Draft

Project sites

Create new project site

Name of the project site	Surface area (ha)	Actions
--------------------------	-------------------	---------

Proposals / LIFE Test NAT / Technical Forms / B2b

Proposal status: Draft

New map of the general location of the project area
maximum size: 2 MB; accepted formats: bmp, jpeg, png, pdf, gif, tiff

B2c - DESCRIPTION OF SPECIES / HABITATS / BIODIVERSITY ISSUES TARGETED BY THE PROJECT

Species/habitats/biodiversity

* Description of species / habitats / biodiversity issues targeted by the project:

Max. characters: 0 / 10000

B2d - CONSERVATION / BIODIVERSITY PROBLEMS AND THREATS & PREVIOUS CONSERVATION EFFORTS

Conservation / biodiversity problems and threats

Previous conservation efforts

* Provide this information for those species / habitat types or biodiversity issue directly targeted by the project:

Max. characters: 0 / 10000

Max. 10 000 znakova SVAKI!

Obrasci za opis aktivnosti (C)

✓ Opis projektnih aktivnosti uključuje:

- Kategorizaciju aktivnosti od A - F
- Razdiobu svake aktivnosti u podaktivnosti
- Dodatak slika/fotografija, ako je relevantno
- Određivanje prekretnica (*milestones*) i isporučivih proizvoda (*deliverables*)
- Određivanje vremenskog okvira za izvođenje aktivnosti
- Opis glavnih troškova za svaku aktivnost

Aktivnosti projekta treba navesti prije popunjavanja finansijskih obrazaca F

Dobra praksa

- ✓ Jasno razlikovati *milestones* i *deliverables*!
- ✓ Važno:
 - Razvoj poslovnog plana za tržišno orijentirane projekte
 - Razvoj plana za replicability & transferability
 - Procjena socio-ekonomskog učinka
 - Procjena učinka projekta na obnovu ekosustava (Priroda i bioraznolikost)
 - Demonstracijski i pilot projekti – evaluacija novih tehnika ili metoda

* Nemojte zaboraviti uz prijavu priložiti **tablicu indikatora!**

Primjeri dobre prakse

✓ U komunikacijske aktivnosti obavezno uključiti podaktivnosti koje uključuju:

- Info ploče (*deliverable*)
- Web stranica (*deliverable*)
- Layman's izvještaj (*deliverable*)
- Umrežavanje s drugim LIFE projektima (LIFE III, LIFE+, LIFE)

Primjeri dobre prakse

- ✓ U aktivnost upravljanja projektom i praćenje napretka projekta **obavezno** uključiti:
 - Opis projektnog tima
 - Opis odgovornosti povezanih s upravljanjem i izvještavanjem
 - Organogram (*management chart*)
 - *Audit report (deliverable)*
 - *After-LIFE Plan (deliverable)*

Druge prijave podnesene prema EU (A7)

A7 - OTHER PROPOSALS SUBMITTED FOR EUROPEAN UNION FUNDING

Question1 Question2 Question3 Resubmission

* Have you or any of your associated beneficiaries already benefited from previous LIFE co-financing? (please cite LIFE project reference number, title, year, amount of the co-financing, duration, name(s) of coordinating beneficiary and/or partners involved):

Maximum characters: 0 / 5000

- Have you or any of your associated beneficiaries already benefited from previous LIFE co-financing?
- Have you or any of the associated beneficiaries submitted any actions related directly or indirectly to this project to other European Union funding programmes? To whom? When and with what results?
- For those actions which fall within the eligibility criteria for financing through other European Union funding programmes, please explain in full detail why you consider that those actions are better suited to financing through LIFE and are therefore included in the current project
- Has this proposal been submitted before? Please provide the references and acronym of the previous proposal.

Max. 5 000 znakova SVAKI!

Izjava o podršci (A8)

- Samo za projekte na području **prirode i bioraznolikosti**
- Potpisuje **nadležno tijelo**

LIFE Nature & Biodiversity 2017 - A8

DECLARATION OF SUPPORT FROM THE COMPETENT AUTHORITY

Optional: in addition to the support of the necessary competent authorities as described in the guidelines for applicants, this form may also be used to indicate any other support to the project by important stakeholder bodies, administrative bodies or individuals that may be concerned by the project.

Name and legal status:

Full address:

Tel: Fax: E-mail:

Contact person (name and function):

Please specify whether, why and how you will support this project:

Signature and date:

Name and status of signatory:

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

Hvala na pažnji!